

5)
Herrn v. Saffeln.
26. Juli 1899.

Ex libris

Hunnü, Arnstad.

(Thuring.)

1884.

Auctor	Materiae Inscriptio	Loc. Ann.
Boehmer c. Hoffm.	De cortice cascarillae eiusq. insignibus in medicina viribus.	Hoffm. 1738.
Boehmer c. Hoffm.	De salubri viis vitae in morbis actione	1764.
Boehmer	<u>De quatuor & quinque rebus ex arteria arteriae max quae accendentibus</u>	<u>1744</u>
Boehmer. Wachter	De prolapsu et inversione uteri ejusque vaginae relaxatione	1745
Boehmer c. Meuser	De urinae se - et excretionem	1768
Boehmer c. Theune	De confluxu trium cavarum in dextro cor- dine artio	1763
Boehmer c. Macai	Anatomie ovi humani foecundati sed deformis trimestri abortus elsoi <u>et nonnulla de uratho humano</u>	1768
Boehmer Möche	De pulvis nunc cum encephalo concensa	1763
Boehmer Ehrlich	De febre scarlatina epidemice haecenus gra- vante.	1764.
Boehmer c. Esterhausen	De transitu februm benignarum in mali- gnas praesertim in Frisia orientali	1764
Boehmer c. Wehl	De fluxu albi benigni in malignum transitu sine praesidio contagio	1761.
Boehmer c. Moeller	De signo spasmi peripherici in febris continendis	1765
Boehmer c. Brückner	De proxima februm et in specie inflam- matoriarum quarundam occassa	1767
Boehmer c. Otto	De generi materiae purulentae sine praec- ria inflammatione.	1769
Boehmer Menssen	De malignitate variolarum naturalium tempestivo deicatoriorum avertenda	1767
Boehmer	<u>De ossium callo</u>	<u>1768</u>
Boehmer c. Mistka	De damnis ex retardata abscessuum apertione	1765

2

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE
SALVTARI
VIS VITAE IN MORBIS
ACTIONE.

PRAESIDE
VIRO ILLVSTRI, EXCELLENTISSIMO ATQVE EXPERIENTISSIMO
DOMINO
D. PHILIPPO ADOLPHO BOEHMERO

MED. ANAT. ET CHIRVRG. P. P. ORDINAR.
ACADEM. CAESAR. NAT. CVRIOS. ITEMQVE IMPERIAL. PETROPOL. ET REG.
BEROL. SCIENT. SODALI

PATRONO, FAVTORE ET PRAECEPTORE
OMNI HONORIS CVLTV PROSEQVENDO

PRO
GRADV DOCTORIS

SOLLEMNITER CONSEQVENDO

DIE IVLII MDCCCLXIV.

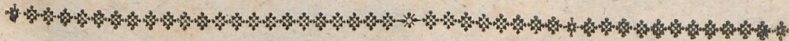
H. L. Q. S.

PVBLCIE DISSERET

AVCTOR

CAROLVS EPHRAIM THALHEIM

CONSTADIO - SILESIVS.

HALAE AD SALAM,
EX OFFICINA BEYERIANA.

DISSERTATIO IN ACADEMIA MEDICA

DE

SALVARI

VITAE IN MORBIS

ACUTIS

AVTHORE DOMINO

DOMINO

D. PHILIPPO ADOLPHO BOEHMERO

PHYSICAE ET CHIRURGICAE FACULTATIS
MAGISTRO

PATRONE FACULTATIS ET BRACHETONE

GRADU DOCTORIS

CAROLVS BRUNNIM THALHEIM

EX ACADEMIA MEDICA

V I R O

ILLVSTRI, EXCELLENTISSIMO, DOCTISSIMO

ATQVE EXPERIENTISSIMO

MICHAËLI MORGENBESSER

MEDICINAE DOCTORI

LONGE LATEQVE FAMIGERATISSIMO, COLLEGII MED. ET SANIT.

WRATISLAV. DECANO MERITISSIMO, REGII, QVOD WRATISLAVIAE

EST, PRAESIDII MEDICO, ET PROTO - PHYSICO CIVITATIS

WRATISLAV. DIGNISSIMO

MAECENATI, ATQVE PATRONO

OMNI, QVO PAR EST, HONORIS CVLTV

PROSEQVENDO

SPECIMEN HOC INAVGVLARE
TANQVAM PRIMITIAS ACADEMICAS
IN
PVBLICAM, ATQVE PERENNEM
PIETATIS, OBSERVANTIAE,
AC GRATI ANIMI
TESSERAM
INTER FERVIDISSIMA VOTA
PRO PERPETVITATE
SALVTIS
OMNIS GENERIS
SACRVM ESSE IVBET

CVLTOR DESEQVIOSISSIMVS
CAROLVS EPHRAIM THALHEIM.

SECTIO I.

DE VI VITAE IN GENERE.

§. I.

Vita est praesentia omnium, vel saltem nonnullarum functionum C. N. SCHOLION. Haud ignoro, si in vlla alia re; tum vel maxime in vita definienda medicos inter se dissentire. Instituti nostri ratio non fert, definitiones Auctorum recensere, earumque vitia detegere. Sufficiat, consensum definitionis nostrae cum vsu loquendi demonstrare. Phaenomena, ex quibus praesentia vitae aestimatur, ad pulsus et respirationis praesentiam reduci possunt. Si haec in aegro deficient: diem eum obtulisse, dicimus. Nonne vero Respiatio est functio C. H.? Nonne Pulsus est effectus a motu sanguinis progressiuo, quem quisque inter functiones C. H. refert? Quid ex his clarius patet, quam, vitam ex praesentia functionum C. H. aestumari, ac definitionem nostram ita esse comparatam, vt signa, ex quibus vitam cognoscere potes, in se contineat? Necessarium esse duximus, adiciere, vitam vel nonnullarum saltem functionum praesentiam supponere. In morbis enim per saepe functiones naturales, animales et sexus penitus tolluntur, licet vita adhuc superstite, si scilicet functiones, quas vocant vitales, adhuc supersint. Obiicies forte, fieri saepius, vt omnes C. N. functiones ad sensum sublatae sint, licet vita aegri adhuc superstite ita, vt aegri in vitam adhuc reuocentur, vt in syncope. Verum enim vero in hoc casu functiones adhuc adsunt, licet in tam exiguo gradu peragantur, vt sensus nostros fugiant. Hoc, cum ratio suadet; tum quoque excitare fummos in Arte viros possemus, qui eadem sentire, scripta eorum testantur. Neque erit, quod iure quodam contra definitionem nostram proferri poterit, si hoc vnum adhuc ex exemplo allato monuerimus, syncopen dici statum morti similem, propterea quod ad sensum omnes functiones penitus abesse videantur. Quod si autem in absentia functionum Essentia mortis ponitur: vita certe vi oppositorum iure meritoque per praesentiam functionum C. H. definiri poterit.

§. II.

Functiones C. H. sunt mutationes in C. H. obtingentes (per pr. Physf.). Iam vita est praesentia functionum (§. I.) Liquidum itaque est, vitam tanquam complexum mutationum in C. H. concipi posse. Cum vero nihil est sine ratione: necesse est, vt rationes harum mutationum in C. H. adsint. Iam vero rationes mutationum vires dicuntur. *Necesse itaque est, vt in C. H. sint vires, per quas vita determinatur siue quod idem est, vires vitae.*

§. III.

In C. H. dantur Vires vitae §. ant. Concipe tibi complexum harum virium in C. H. et subibit animum notio Vis vitae f. vitalis. Vt adeoque *Vis vitae nihil aliud sit, nisi complexus virium C. H. quae rationem vitae in se continent.*

SCHOLIUM. De realitate definitionis nemini dubium suboriri poterit, qui ea, quae in §. ant. prolata sunt, perpendit. Nihil itaque restat demonstrandum, nisi quod cum vsu loquendi, Medicos inter recepto conueniat. Si functiones C. H. in primis, quas vitales vocare consueverunt, eo quidem, quo in statu sano peragi solent, gradu perficiuntur, vim vitae validam; contra vero, si a gradu in sanitate consueto deflectunt, atque remittunt, vim vitae languidam esse, omnes inter se consentiunt Medici. Cum vero omnes, quotquot sunt, C. H. functiones a certis quibusdam viribus, quas tibi tanquam causas eorum concipere debes, determinantur, teste Physiologia: Necesse est, vt in hoc casu, vbi functiones vitales eo quidem gradu, quo, vt peragantur, sanitas exposcit, fieri obseruantur; vires, quae eas determinant, valide agant; contra vero, vbi languescunt, vires languide agant. Effectus enim causae semper est aequalis. Vides ex hoc exemplo, vis vitalis vigorem ex valida virium, per quas functiones vitales perficiuntur; languorem vero ex remissa earum actione aestumari. Infra vero demonstratum dabitur, has ipsas vires rationem vitae in se continere, siue omnium maxime ad vitam determinandam, conseruandamque concurrere. Quid inde aliud consequitur, quam quod vis vitae, si ad vsum loquendi in scholis medicorum receptum respicimus, ex viribus, quae rationem vitae in se continent, composita sit? Vt taceam, termini

mini Etymologiam nullum alium significatum admittere, atque idcirco cum definitione nostra exacte conuenire!

§. IV.

Cum Vita est praesentia omnium vel saltem nonnullarum C. H. functionum (§. I.): id omne, quod efficit, vt functiones C. H. vel omnes vel nonnullae adsint, seu quod idem est, id, quod rationem functionum in se continet, erit causa vitae.

§. V.

Quaecunque vis corporis nostri rationem functionum in se continet: illa ad vim vitae referenda erit, atque ex compositione harum virium tanquam partium nascitur vis vitae. Nam vis, quae rationem functionum in se continet, est causa vitae §. IV. Vis vero, quam tibi tanquam causam vitae concipis ad vim vitae referenda est (§. III.). Liquidum itaque est, vim, quae rationem functionum in se continet, ad vim vitae esse referendam. Cum vero vim vitae tanquam totum tibi ex pluribus viribus C. H. quae rationem vitae continent, compositum concipere potes (§. IV.); Vires vero, quae rationem functionum in se continent, rationem vitae in se continent, (per ant.): dubitari non potest, quin ex compositione omnium virium C. H. quae functiones dirigunt, nascatur vis vitae.

§. VI.

Vis contractilis ad stimulum et sensibilitas et Elasticitas Partium C. H. quae organa functionum constituunt, ad vim vitae referendae sunt. Nam vis contractilis ad stimulum et sensibilitas et elasticitas, quatenus certo cuidam organo inhaerent, sunt causae functionum in iis perficiendarum. Cum vero vires quae rationem functionum in se continent, ad vim vitae referendae sunt, et vim vitae constituunt (§. ant.): facile liquet, ante recensitas vires ad vim vitae esse referendas, atque ex earum complexu nasci vim vitae.

§. VII.

Cum irritabilitas, et sensibilitas et Vis elastica Partium corporis nostri vim vitae constituunt (§. ant.): dubium esse nequit, *quin id omne, quod de his praedicari potest, de vi vitae valeat.* Atque hoc principii vicem sustinet, ex quo sequentes Propositiones deduci facile possunt.

§. VIII.

Cum irritabilitas et sensibilitas et vis elastica, si agunt contractionem partium determinant (per Phys.); contractiones vero partium C. H. motus in C. H. obseruabiles produciunt (per ead. princ.): conspici inde potest, irritabilitatem, sensibilitatem et elasticitatem efficere motus in C. H.

Cum vero his ipsis vis vitae absoluitur (§. VI.): iure meritoque de hac praedicari poterit, quod sit causa moruum in C. H. obuiorum. Cum vero, id quod motus in C. H. vel excitat, vel modificat, est principium medicum (per princ. Physf); *iure meritoque vis vitae pro vero Principio medico habendum erit.* Patet inde ratio cur a quibusdam Principii vitalis nomine insigniatur?

SCHOLIUM. Nos non in eo sensu vocem accipimus, quo quidem schola organica ea vitur, mentem pro principio vitali venditans. Quodsi vero ea, quae in sequentibus §phis de actione principii nostri vitalis in conspectum producentur, attenta mente pensitaueris: inuenies, ea omnia, quae Stahlīi sectatores de principio vitali praedicant, vi vitae tribui posse. Vides exinde, quam facilis sit, dissentientes medicorum, sectas conciliandi via, si ad dissenfum circa principii vitalis actionem respicias. Quid enim ad effectus, quos stahlīani a principio vitali deducunt, attinet: non ab eis dissentiunt, qui mechanicorum scita sequuntur cum principium vitale nomine virium vitae insignientes, his eos ipsos attribuunt. Sed, si in eo res est, ut quid sit principium illud vitale, constituendum sit; toto ut ajunt, coelo a se inuicem discrepant.

§. IX.

Cum corpus humanum viuum cogitari non potest, in quo ad tempus omnes motus abesse possint: patet, *vim vitae, quae motuum in C. H. obuiorum rationem in se continet, continuo agere oportere in C. H. viuo.*

§. X.

Leges, secundum quas vis vitae agit, ex legibus, quae actionem irritabilitatis, et sensibilitatis et elasticitatis dirigunt, sunt compositae. Cum enim vis vitae nihil aliud est, nisi vis composita ex irritabilitate et sensibilitate et Elasticitate §. VI. Leges, secundum quas agit, ex Legibus, quas vires hae in agendo obseruant, compositae sint, oportet.

§. XI.

Per eas itaque causas, quae actionem harum virium vel excitant, vel intendunt, vel languidam reddunt, vis vitae excitatur, vel intenditur, vel languida redditur. Nam vis vitae nihil aliud inuoluit, nisi complexum harum virium §. VI. adeoque actio eius eodem prorsus modo determinabitur, et modificabitur.

§. XII.

Cum Physiologia teste, non vis contractilis Musculorum et Partium musculosarum modo, verum etiam Elasticitas et sensibilitas in modo
com-

compositionis corporis nostri rationem sui agnoscunt: facile patet *vim vitae eodem quoque niti*, quippe quae ex his viribus constat §. VI.

§. XIII.

Vis vitae per singulas C. H. partes diffusa est, atque distributa, ita, ut sua cuique parti sit vis vitae. Tantum non omnes C. H. partes sensibilitate, vel elastica, vel contractili vi praedita sunt, praeeunte Physiologia. Cum ex harum virium praesentia in certa parte ad vis vitalis praesentiam colligi licet (§. VI.): non obscurum esse poterit, tantum non omnes C. N. partes vi vitae instructas esse. Atque ex his luce clarius patet, vim vitae per singulas C. H. partes diffusam esse, atque distributam.

SCHOLIUM. Paradoxum hoc multis esse, videbitur. Sed mirari desinent, si prout cuique parti sanitatem adscribimus, eodem quoque iure vitam cuique parti adscribi posse, perpenderit. Neque vsui loquendi contrarium esse videtur, cum loquendi formulae in vulgus vsitatissimae sint, Partem quandam resolutam vel sphacello destructam emortuam vel vitalitate priuatam esse. Si haec locum prouerbi obtinent: cur sua cuius parti vis vitae tribuenda non sit, non video.

§. XIV.

Vis vitae non aequali gradu omnibus C. H. partibus insita est, sed aliis excellentior; aliis segnior; aliis denique minima, quae vix insensu nostros incurrit, inest. Nam non omnibus corporis nostri partibus in vno, eodemque gradu vires, quae vim vitae constituunt, neque omnes inesse, Physiologia docet, quae testatur, certis quibusdam partibus C. N. vel vnam tantum ex his viribus competere, eamque in exiguo saepe gradu, vel si etiam plures earum in ea sedem habent, admodum exiguae esse efficaciae; in aliis contra vel vnam earum excellere, vel omnes in eminentiori gradu vigere. Cum vero vis vitae minor sit in parte, vbi vel vna tantum vis, eaque exigua, vel plures, sed exiguae obseruantur; maior vero esse iudicatur, si in parte quadam vel vna tantum in excellentiori gradu adsit, vel omnes vegetiores coexistent: facile intelligitur, Partibus C. H. aliis excellentiorem, aliis segniores, aliis denique minimam vim vitae adscribendam esse; neque adeo vim vitae gradu aequali omnibus C. H. partibus inesse. Atque ex hoc fonte facile deduci potest, in scala hac cor supremum locum occupare, hoc excipere Arterias, post has ventriculo et intestinis et caeteris omnibus partibus muscularibus locum assignari oportere. Minor deinde visceribus, vasisque varii generis, ac glandulis, minima denique vis vitae omnibus reliquis partibus C. N. adscribenda erit.

B

§. XV.

§. XV.

Diuerſi ſunt viſ vitae gradus pro diuerſitate aetatis, ſexus et temperamenti. In diuerſi enim ſexus et temperamenti & aetatis ſubiectis vires, quae ad vim vitae referuntur, reſpectu gradus differunt. In aetate creſcente ſenſibilitas et irritabilitas in excellentiori gradu adſunt, atque haec eo magis, quo prior eſt ſuae origini homo. Ad finem aetatis conſiſtentis et per reliquum vitae noſtrae decurſum ſenſim, ſenſimque magis vires hae decreſcunt, donec penitus euanefcant. Si ad ſubiecta diuerſorum tempera-
 mentorum mentem tuam conuertis: diuerſos gradus virium harum in ſingulis hiſce obſeruare poteris. Sanguinei, et cholericus admodum ſenſibiles eſſe, atque irritabiles; Melancholici contra et Phlegmatici magis inſenſiles et ſtimuli patientes, putantur. Quodſi ea, quae de differentia ſexuali in Physiologia docentur, euoluas: inuenies, ſexum ſequiorem ſenſibilitate atque irritabilitate potiorem antecellere. Cum itaque vires, quae vim vitae conſtituunt, in diuerſi ſexus et temperamenti et aetatis ſubiectis gradu differunt: conſequitur, vim vitae ſub diuerſis hiſ ſubiectorum determinationibus gradu differre.

SCHOLIION. Atque ex hiſ, quae in demonſtratione dicta ſunt, tibi conſpicuum eſſe poterit, cuius aetatis, cuius ſexus et temperamenti ſubiectis viſ vitae agilis atque vegeta, vel torpida magis atque ad agendum ſegnus tribuenda ſit? Et cum viſ vitae eſt cauſa morborum, et ſalutaris morborum ſolutionis, quemadmodum infra demonſtrabitur: ex hiſ tibi conſtare poteſt, in quibusnam ſubiectis faciles morbi, ſed ſimul faciles eorum ſolutiones fieri poſſint? Atque cum vita vi vitae nititur: facile intellectu tibi eſſe poterit, quibusnam ſubiectis vigor vitae, quibus contra torpor quidam tribui poſſit? Nam quo vegetior eſt viſ vitae: eo magis vita vigeat, oportet, et v. v.

§. XVI.

Viſ vitae eſt pars naturae C. H. Natura enim eſt complexus determinationum C. H, quae ſunt rationes Phaenomenorum et mutationum eius; adeoque inter alias vires irritabilitatem et ſenſibilitatem, et elasticitatem tanquam partes ſub ſe comprehendit. Cum vero viſ vitae in complexu harum virium conſiſtit. §. VI.; facile elucet, naturam vim vitae tanquam partem gremio ſuo complecti.

SCHOLIION. Atque ex hiſ differentia, quae inter naturam et vim vitae intercedit, erui poteſt. Natura enim, cum vires ad vim vitae referendas

das, tum quoque vim attractricem vasorum capillarium C. H.; vires impellentes, vim palpitantem muscutorum, et qualitates fluidorum et solidorum C. H., quatenus certas mutationes in C. H. determinant, etc inuoluit. Vis vitae vero irritabilitatem, et sensibilitatem et elasticitatem tantum comprehendit. Atque ex his iam patet, naturam esse rationem generalem omnium mutationum C. H.; vim vitae vero rationem eorum in specie phaenomenorum, quae ab irritabili natura et sensibilitate et elasticitate C. H. dependent. Siue itaque Essentia, siue actionem vtriusque principii agentis spectes: nullam aliam differentiam inuenis inter vtrumque, nisi, quae est inter partem, et totum.

§. XVII.

Leges generales, secundum quas vis vitae agit, ad sequentes Propositiones reduci, se patiuntur.

I. Si musculus, partibusque muscularibus stimulus quidam adplicatur, siue hic sanguis sit, siue aliud fluidum salibus hostilibus armatum, siue fluidum nerueum, siue aër, siue mechanica irritatio: fit fibrarum muscularium contractio, irritationi semper proportionata.

II. Fieri potest, vt musculi contractio per consensum fiat per irritationis in musculo remoto productae propagationem.

III. Si pars muscularis maiorem in modum laceffitur: fit vel adfluxus, vel spasmus.

IV. Si in parte neruosa determinata fit mutatio: in anima fit sensatio modo grata, modo molesta pro diuersitate obiecti in neruos agentis, et diuersa eius in neruos actio, atque haec sensatio motum in corpore modo voluntarium, modo inuoluntarium sibi habet comitem. Sensationes hae, si paulo fuerint fortiores, modo voluptatis, modo pruritus, modo doloris, modo anxietatis, vel alius sensus molesti nomine insigniuntur.

V. Sensatio fortior sese extendere atque propagare potest.

VI. Si sensatio fuerit maior: fit adfluxus ad partem adfectam, vel spasmus.

VII. Si vis quaedam tendens, siue haec spectetur vt causa externa, siue interna; in partem vi elastica praeditam agit: fit contractio eius.

Ex physiologicis constat, propositiones has esse leges irritabilitatis et sensibilitatis & Elasticitatis. Cum vero ex legibus, secundum quas hae vires agunt, leges vis vitae sunt compositae (§. X.): patet, propositiones has sistere leges, secundum quas vis vitae agit.

§. XVIII.

Datur consensus diuersarum virium C. H., quae ad vim vitae referuntur, quatenus in parte quadam C. H. coëxistunt. Vires plures consentire dicuntur, si actio vnus rationem in se continet, cur altera agat. Si itaque demonstrari potest, vires in parte quadam corporis coëxistentes atque vim vitae constituentes hanc ad se inuicem rationem habere, vt agente vna, altera agat: euidenter demonstratur, esse consensum inter vires, vim vitae componentes, quatenus in vna parte corporis coëxistunt. Sed difficile demonstratu esse non poterit, irritabilitatem, si ad agendum suscitatur, sensibilitatem eiusdem partis excitare posse. Nam, si irritabilitas fortius agit: vel spasnum vel adfluxum determinat (§. XVII. n. III.); spasnum vero dolorem vel saltem sensum quendam molestum, tensioni similem; ad fluxus vero maior fluidi pro diuersitate partium adfectarum, et gradus, quo adfluxus fit, et fluidi modo voluptatem, modo prurimum, modo sensum grauatium, modo dolorem determinat (per pr. Path.). Cum vero omnes hi effectus ab irritabilitate dependentes in numerum sensationum referendi sunt, et hae actionem sensibilitatis supponunt (per princ. phys.): facile elucescit, irritabilitatem sensibilitatem excitare posse. Pari ratione facili negotio commonstrari potest, sensibilitatem in vicem versam excitare irritabilitatem posse. Si enim sensibilitas maiorem in modum agit: sensatio fortior in anima nascitur; sensatio vero fortior irritamenti vicem sustinet, quod vel adfluxum vel spasnum ad eam partem, a qua sensatio in mente excitata proficiscitur, producit. Cum vero spasnum et adfluxus post irritationem, qualiscunque haec fuerit, inter effectus ab actione irritabilitatis dependentes numerandi sunt; iique per hypothesin a sensatione oriuntur: elucet, fieri posse, vt sensibilitas, dum magis agit, irritabilitatem eiusdem partis, in qua sensibilitas excitatur, ad agendum suscitetur. Tandem irritabilitas aequae atque sensibilitas elasticitatem ad agendum compellere potest. Fac enim, sensationem fortiolem fieri, vel parti muscolari maiorem stimulum adplicari: fit vel spasnum, vel adfluxus maior ad hanc partem. Si spasmo fibrae musculares corripuntur: vasa circa eas decurrentia comprimuntur, fluidum circa puncta compressa quiescere, atque vasa, et partes adiacentes distendere incipit. Atque ab hac distensione vis elastica vasorum et partium distensarum ad contractionem sollicitatur. Quodsi autem adfluxus maior fit: Vasorum, et partium, per quas vasa decurrunt, fit distensio a fluido, quae rationem in se continet, cur Elasticitas sese exerat. In utroque itaque casu sensibilitas et irritabilis natura Elasticitatem ad contractionem partis efficiendam compellit. Neque minus Elasticitas, si agit,

vim

vim irritabilem et sensibilitatem excitare potest. Si enim elastica partis vis agit: per contractionem eius materia tendens ad puncta vicina eius propellitur. Fac, eam esse acrem; fac, partem esse irritabilem & sensibilem: in nervis dolor; in fibris muscularibus contractio determinabitur. Quid? quod sola distensio partis sensibilis a materia mota sensum molestum creare, et vel impetus solus, quo materia haec ad fibras musculares impellitur, vel alia qualitas eius causam contractionis proximam producere possit? Nonne vero dolor, & contractio fibrae muscularis actionem sensibilitatis & irritabilitatis supponunt? Cum itaque sensibilitas irritabilitatem, & elasticitatem; elasticitas vero sensibilitatem & irritabilitatem; haec vero sensibilitatem & elasticitatem in vna eademque parte, si agit, excitat: nullum dubium est, quin vires C. H. quae ad vim vitae pertinent, atque in vna parte coexistunt, inter se consentiant. Multa profecto phaenomena in C. H. obuia ex hoc consensu explicari possunt, quae vero in conspectum producere, instituti ratio vetat.

§. XIX.

Datur consensus virium, quae ad vim vitae referuntur, quatenus diuersis & a se inuicem remotis partibus C. H. inhaerent. Vires, quae in diuersis partibus C. H. latent, inter se consentire dicuntur, si vis certae cuidam parti insita, si agit, partim vnam, eandemque vim, sed aliae parti connotam; partim vero aliam & plane diuersam vim remotae cuiusdam partis, vel plures, quae in ea sunt, vires ad agendum determinat. Si itaque commonstrare possumus, irritabilitatem, si in parte quadam agit, & elasticitatem & sensibilitatem rationem in se continere, cur irritabilitas, cur elasticitas, cur sensibilitas partis remotae agat; porro sensibilitatem, si in parte quadam excitatur, elasticitatem, & irritabilitatem; hanc vero, si agit, & sensibilitatem & elasticitatem alius partis; elasticitatem denique, si in parte quadam agit, irritabilitatem & elasticitatem in alia parte ad agendum suscitare posse: ex vero principio deducimus propositionem, quod scilicet inter vires C. N., quae vim vitae constituunt, sit consensus, in quantum diuersis, & a se inuicem distitis partibus insident. Nostrium itaque erit, singulas propositiones sigillatim demonstrare. Si irritabilitas in certa quadam parte corporis agit: vis irritabilis in alia parte excitari potest. Fieri enim potest, vt si musculus quidam irritatur, stimulus hic per consensum alium adficiat, atque eius irritabilitatem excitet (§. XVII. n. II.); vel spasmus a maiori irritatione productus in causam degenerare potest, vnde sanguis cum impetu ad musculum, qui a communi trunco vasa habet, restringatur, atque in eo irritabilitatem excitet (§. XVII. n. I.). Si elastici-

tas in certa parte corporis agit: elasticitas alius partis excitari potest. Si enim elasticitas agit: per contractionem vasis massa distendens ad aliam partem cum illo connexam propellitur, eamque distendendo vim elasticam, ad agendum determinare potest. Idem de sensibilitate adferri potest. Si sensibilitas maiorem in modum excitatur: sensatio fortior nascitur, quae, cum adfluxum ad partem sensibilem adfectam; tum quoque ad partes vicinas prouocat. (§. XVII. VI.) vnde a congestione dolor, vel saltem sensus grauius in parte vicina oritur. Huc accedit, quod, si sensatio fuerit fortior, quae in parte quadam nascitur; haec ad aliam partem propagari (§. XVII. n. V, atque in ea sensibilitatem excitare possit; exemplo eorum, qui doloribus ad dentes excruciat in otalgias & cephalalgias eorum. Quid? quod sensationem semper excipiat motus? (§. XVII. IV.). Fac itaque, dolorem maiorem in parte quadam esse: sanguis fortius mouetur, atque febris oritur, a qua congestiones & alii complures morbi determinari possunt, in quibus causae dolorum in partibus aliis multifariae generantur. Vt nihil dicam, sensationem fortiorem; spasmus efficere (§. XVII. VI.), qui, si exacerbatur, congestiones, & spasmos in aliis partibus determinare potest, a quibus dolores, vel saltem sensus quidam molestus in iis procreantur. (per princ. path.). Casus adducti docent, sensationem in vna parte obortam causam producere posse, vnde sensatio in alia parte eaque remota determinetur. Cumque nullam sensationem tibi concipere potes, sensibilitatem agere, animo concipias: facile ex his casibus euincere potes, sensibilitatem, si in vna parte agit, sensibilitatem in alia parte excitare posse. Ad alterum momentum demonstrationis nostrae nos iam conuertamus, quod eo redit, sensibilitatem, si in parte quadam corporis agit, elasticitatem & irritabilitatem; hanc, si in parte quadam excitatur, elasticitatem & sensibilitatem; elasticitatem denique, si agit, sensibilitatem & irritabilitatem in alia parte ad agendum determinare posse. Sensibilitas, si in parte quadam corporis agit, irritabilitatem in alia parte excitare potest. Sensibilitas enim esse potest causa dolorum (§. XVII. IV.); hi conuulsiones late sparsas efficere possunt, si gradum excedant (per princ. Pathol.). sed conuulsiones concipi sine intensa irritabilitatis actione non possunt (per ead. princ.). Nonne itaque ex casu obiuo colligere licet, sensibilitatem intensam irritabilitatem in alia parte producere? Huc accedit, quod, si sensibilitas maiorem in modum excitatur, sensatio fortior nascatur, quae adfluxum sanguinis ad partes vicinas quoque producit (§. VI. n. VI.), a quo, si ad partem muscularem cum impetu fit, irritari haec atque vis eius irritabilis excitari potest (per princ. path.). Quid? quod sensatio fortior producat spasmus

(§. XVII.)

(§. XVII. VI.) qui propagari ad alias partes, atque in illis vim stimuli habere, atque irritabilitatem excitare potest (§. XVII. n. II.)? Vt taceam, sensationem semper motum sibi habere comitem (§. XVII. IV.); motum vero actionem irritabilitatis tantum non semper supponere! Prout vero sensibilitas, si agit, irritabilitatem in alia parte; sic quoque elasticitatem ad agendum determinare potest. Si enim sensibilitas magis excitatur: sensatio fortior in mente excitatur, quae vel spasium vel adfluxum humorum ad partem adfectam producit (§. XVII. n. VI.). Fac, spasium determinari; ab hoc permeabilitas vasorum per partem spasmo adfectam decurrentium laeditur; materia itaque per canalem mouenda ante puncta vasorum constricta coaceruata, distendit canalem, atque vim eius elasticam excitabit; imo ob iter sanguinis per vasa a spasmo compressa impeditum sanguis ad ramos connexos maiori copia ruet, eaque distendendo, vim elasticam eorum excitabit. Quodsi autem sensatio facit adfluxum: hic quoque ad partes vicinas fieri poterit. Quod, si contingit; extenduntur hae ipsae, atque vis earum elastica ad agendum determinatur. In vtroque itaque casu sensibilitas excitata elasticitatem alius partis excitat. Iam ad Elasticitatem nos conuertamus, atque demonstramus, eam, si excitatur, irritabilitatem in alia parte suscitare posse. Si vis elastica excitatur: facit contractionem partis, cui inest §. XVII. VII, per quam materia distendens ad alias partes communicantes, & vi irritabili praedita mota, si fuerit aeris, has irritare, atque irritabilitatem earum ad contractiones ciere potest. Non solum vero vis elastica in motu constituta irritabilitatem, sed etiam sensibilitatem in alia parte excitare potest. Nam si contractionem partis, cui inest, producit: materiam distendentem ad alias partes propellit, quae pro mole & indole sua in ea sensum molestum procreare potest. Superest denique, vt euincamus, irritabilitatem, si in parte quadam corporis agit, elasticitatem in alia parte ita disponere posse, vt contractionem partium producat. Irritabilitas, si excitatur, vel spasium vel adfluxum producit (§. XVI.). Si spasium producit: sanguis ante vasorum puncta compressa coaceruatus, vasa distendit, atque eorum vim elasticam magis excitat. Imo ob permeabilitatem vasorum laesam sanguis ad vasa connexa maiori copia ruit, eaque distendendo, vim eorum elasticam excitat. Quodsi adfluxum promouet: hic ad partes vicinas quoque fit, atque in iis vim elasticam ad agendum incitat. Neque minus irritabilitas sensibilitatem alius partis excitare potest. Irritabilitas, si spasium determinat, causam producit, vnde spasmus, vel congestiones in partibus aliis generari possunt. Sed quis negat, spasmos & congestiones dolorem, vel saltem sensum quendam mole-

stum sibi habere comitem? Quid? quod irritabilitas adfluxum determinare possit, qui, si ad partes vicinas quoque contingit, sensationem plus minus molestam producit? Cum igitur demonstrauimus, vim cuiusdam partis vim alterius partis eamque diuersam excitare posse: vix opus esse existimamus, demonstrare, vim partis cuiusdam agentem plures vires in parte alia simul excitare posse, cum possibilitas eius ex allatis factis superque pateat.

Cum itaque vires, ad vim vitae referendae, quatenus diuersis partibus insitae sunt, ita inter se connexae sunt, vt vna earum, si agit, rationem in se contineat, cur in alia parte vires agant: necessario consequitur, dari consensum harum virium inter se, quatenus diuersis partibus infixae sunt. Tanti haec doctrina in explicandis morborum symptomatibus, migrationibus atque effectibus, & actionibus causarum morbificarum in partes a se de earum remotas est vsus, vt medicus ea carere non possit.

SCHOLIION. Facile demonstrari posset, consensum virium in diuersis partibus inter se consensu partium quibus insitae sunt, inter se niti, si id instituti nostri ratio permitteret. Si itaque adserimus, vires in certa quadam parte corporis excitatas, vires in aliis partibus ad agendum determinare: id de iis partibus C. H. intelligi volumus, inter quas consensus quidam est; siue hic ad vasorum coniunctiones redeat, quibus sit, vt, si iter sanguinis per ramos certos intercipitur; hic copiosius & celerius ad ramos reliquos, atque ad partes, quas hi percurreunt, deferatur; siue ad vicinitatem, vel continuitatem, vel communicationem Partium C. N. siue ad nexum neruorum inter se. Atque id principii loco esse potest, vnde constituere possimus, in quam potissimum parte vires per consensum excitentur, si vis quaedam in certa parte agit?

§. XX.

Ex his conficitur, dari consensum inter vim vitalem diuersarum partium. Nam datur consensus virium, quae ad vim vitae referendae sunt, quatenus diuersis locis inhaerent (§. ant.). Quum vero id omne, quod de viribus, quae ad vim vitae referendae sunt, valet, de vi vitae praedicari debet (§. VII.); facile patet, dari consensum vis vitae, quatenus diuersis partibus C. H. insitae est, i. quod idem est, dari consensum vis vitalis diuersarum partium.

§. XXI.

Excitata itaque in parte quadam corporis nostri vna ex viribus, quae ad vim vitae referenda est; & reliquae vires eidem insitae, adeoque integra vis vitae excitari poterunt (§. XVIII.). Excitata vi vitae

tae in vna parte: vis vitae in alia parte cum illa connexa excitari potest (§. XX.).

SCHOLIION. Foecunda haec est propositio ad multa phaenomena in C. H. explicanda. Patet inde ratio, cur in moliminibus ad Haemorrhoides cardialgiae, colicae adsint? Cur, si cardialgia adest, anxietates praecordiorum simul adfugant? Cur in soda dolor se per oesophagum diffundat? Cur calculum in Renibus gerentes malum ischiadicum, lumbaginem & tenesmum, strangurias, colicas, cardialgias, & vomitus experiantur? Cur doloribus podagricis anxietates praecordiales, vomendi conatus, aut ipsi vomitus, & colici dolores socios sese adiungant? &c.

§. XXII.

Sua cuiusque partis vis vitae est causa functionis in ea peragendae. Physiologia enim teste, constat, functionem quamuis partim a sensibilitate, partim a vi contractili ad stimulum, partim vero a vi elastica partis, in qua fit, dependere, idque ita, vt modo vna harum, modo plures, modo omnes ad functionem perficiendam concurrant. Cum vero irritabilitate & sensibilitate, & elasticitate partis vis eius vitalis nititur (§. VI.): facile elucescit, suam cuiusque partis vim vitae rationem functionis in ea peragendae continere.

§. XXIII.

Sunt partes in corpore Humano, in quibus plures simul functiones, docente Physiologia, sed in his quoque plures vires, quae ad vim vitae earum efficiendam conspirant, vigent, quarum quaelibet vnam ex his functionibus vel plures determinat. Exemplo fit ventriculus, quem sensu acutissimo, irritabili natura contumacissima, & vi elastica praeditum esse, Physiologia docet. Sed haec simul demonstrat, ab irritabilitate & elasticitate eius motum peristalticum; a sensibilitate vero famem & firim determinari.

§. XXIV.

Datur consensus functionum, quae in diuersis partibus peraguntur. Demonstrauimus, suam cuiusque partis vim vitae esse causam functionis in ea peragendae (§. XXII.). Si causae, quae diuersos effectus producunt, inter se consentiunt, consensus quoque inter effectus est necessarius. Cum itaque inter vim vitae diuersarum partium C. H. est consensus (§. XX.): necesse est, vt simul consensus inter functiones diuersarum, atque a se inuicem remotarum partium locum obtineat, quippe quae sunt effectus a vi vitali partium, in quibus peraguntur, dependentes.

§. XXV.

Est consensus functionum plurium, quae in vna parte corporis humani fiunt, inter se. Nam in certis partibus C. H. plures functiones perficiuntur, quarum singulae, vel aliquot ab vna ex viribus pluribus in parte hac coëxistentibus tanquam a causa dependent (§. XXIII.). Iam consentientibus causis, quae in vna parte functiones plures determinant: functiones hae plures in vna parte quoque consentiant, oportet. Cum itaque vires, quae in parte quadam corporis coëxistunt, inter se consentiant (§. XVIII.); necesse est, vt functiones plures, quae in vna parte C. H. fiunt, simul inter se consentiant.

§. XXVI.

Functione itaque quadam C. H. mutata, vel certo modo modificata, functiones in remotis partibus mutari, certoque modo modificari debent. Nam datur consensus functionum diuersarum partium inter se (§. XXIV.). Consensus vero functionum inuoluit, vt mutatio vnius functionis rationem mutationis alterius functionis in se contineat. Necesse itaque est vt functione quadam mutata, alia, quae cum illa consentit, mutetur.

SCHOLIION. Atque ex hoc tanquam ex principio explicare poteris, quomodo ex morbo simplici compositus oritur? quomodo fiat, vt morbus in diffinis partibus symptomata sua producat? quomodo vitio topico in parte quadam haerente, totum saepe corpus perturbetur? quomodo Medicamenta saepe in partes a sede sua remotas agant, atque earum functiones excitent, vel augeant?

§. XXVII.

Eodem fere modo demonstrari potest, vna ex functionibus quae in parte quadam fiunt, mutata, vel certo modo modificata, functiones reliquas eiusdem partis mutari & modificari. Nam datur consensus inter functiones plures, quae in vna parte C. H. fiunt (§. XXV.)

SCHOLIION. Haud obscura tibi ex his ratio esse potest, cur in quibusdam partibus morbi magni ab exiguis causis oriuntur? Cur ab vna, eademque causa plures functiones in vna parte perturbari possint?

§. XXVIII.

Cum vis vitae est vis composita ex irritabilitate & sensibilitate, & elasticitate partium C. H. (§. VI.): *omnia ea, quae ab his viribus dependent, inter effectus vis vitae referenda sunt.* Et quam multa sunt, quae ab his in corpore humano sano, atque aegrotto pendent? Conspicuum tibi ex his esse poterit, quam late pateat virtus, atque efficacia vis vitae in C. H.!

.XXX

§. XXIX.

§. XXIX.

Quaecunque a functionibus C. H. determinantur: a vi vitae dependent. Nam vis vitae est causa functionum C. H. (§. XXII.). Cum causa causae est causa caussati: vis vitae est quoque causa effectuum, qui a functionibus dependent.

§. XXX.

Ea, quae ex consensu virium C. H. quae vim vitae constituunt, quatenus in parte quadam coëxistunt, dependent, a vi vitae deriuanda sunt. Nam quisque vel me non monente concedet, vires, quae ad vim vitae referuntur, esse vim vitae. Effectus itaque, qui ab his, quatenus inter se consentiunt, determinantur, inter effectus vis vitae referendi sunt.

§. XXXI.

Simili ratione demonstratur, *ea quae ex consensu virium, quae ad vim vitae referuntur, quatenus diuersis, & a se inuicem remotis partibus inhaerent, proueniunt, vim vitae pro sui causa agnoscere* (§. ant.).

§. XXXII.

Denique & effectus, qui ex consensu functionum plurium quae in una parte perficiuntur aequae, atque functionum diuersarum partium inter se oriuntur, a vi vitae, tanquam a causa dependent. Omnia enim, quae a functionibus corporis nostri dependent, a vi vitae determinantur (§. XXIX.). Hinc & ea pro effectibus a vi vitae dependentibus habenda erunt, quae a functionibus C. H., quatenus inter se consentiunt, determinantur.

§. XXXIII.

Denuo haec docent, quanta sit huius vis efficacia in C. H.? quanta potestas? vt non inimerito fons omnium fere mutationum, quae in corpore animali contingunt, dici queat? Cum vero tam multiplici ratione in corpus humanum vim suam exercet; cum miris, atque vix explicabilibus vinctulis, secum, & cum functionibus C. H. irrerita est; cum vires, ex quibus constat, nos adhuc maximam partem latent: quid mirum, quod tam multa obscura & inextricabilia circa eius actionem occurrant?

SECTIO II.

DE VI VITAE κατ' ἐξοχήν.

§. XXXIV.

Sunt in C. H. certae quaedam functiones, quae cum reliquis omnibus tam arcto vinculo coniunctae sunt, vt positus ius, ponantur reliquae

functiones; iis sublatis, tantum non omnes functiones tollantur; his languescentibus, tantum non omnes functiones languescant; his intensis, tantum non omnes reliquae intendantur. Atque hae a vita tam inseparabiles sunt, ut, si languescant, vita periclitetur, si tollantur, vita illico evanescat; si vigeant, vita vigeat (per princ. Phys.). *Vitales* has idcirco vocant, atque hoc nomine Respirationem & motum sanguinis progressivum comprehendunt. Cum vero id, quo posito, ponitur alterum; quo sublato, tollitur alterum; quo mutato, mutatur alterum, iure pro causa alterius huius habetur: dubium tibi esse nequit, respirationem, & motum sanguinis circulatorium inter causas vitae esse referendum. Vires itaque C. H. quae respirationem, & motum circulatorium sanguinis determinant, causas vitae determinant, atque iure pro causis vitae habendae sunt. Nam ratio rationis est ratio rationati. Iam complexus virium C. H. quae rationem vitae in se continent, est vis vitalis (§. III.). Hinc *complexus virium, quae respirationem & circulum sanguinis determinant, erit vis vitae κατ' ἐξοχήν.*

SEPOLION. In hoc significatu recentiores medici plerique vocem hanc accipiunt, & licet primo adpectu a notione, quam in sectione priore cum hac voce coniunximus, discedere videri posset: tamen facillime ad eam reduci se finit. Supra enim vim vitae ex irritabilitate, & sensibilitate, & elasticitate omnium partium C. H. compositam, atque per singulas corporis nostri partes diffusam atque distributam esse, (§. VI. & XIII.) diximus. Iam vero irritabilitatem, atque sensibilitatem, & Elasticitatem organorum Respirationis, & circuli sanguinis vim vitae κατ' ἐξοχήν esse contendimus, uti ex §. sequenti patebit. Nonne ex his conspicuum est, vim vitae κατ' ἐξοχήν esse partem vis vitae, siue vim vitae partialem, quae scilicet pulmonibus, & cordi, & arteriis insita est? Neque nobis iure obiici potest, nos hic partem pro toto sumere, cum inter vim vitae κατ' ἐξοχήν nobis dictam & vitam arctior nexus intercedit, quam, qui inter vim vitae reliquarum partium, & vitam, atque haec ita comparata est, ut cum vi vitae reliquarum partium quam maxime consentiat. Quid? quod definitio vitae hanc ipsam notionem vis vitae exposcat? Diximus enim (§. I.), vitam esse praesentiam omnium, vel saltem nonnullarum functionum C. H. scilicet vitalium. Cum itaque sunt casus, ubi vitam cogitare possumus, quae tantum functionibus vitalibus absoluitur: in his vim vitae cogitemus, oportet. Nam sine vi vitae nulla vita esse potest (§. III.) atque hanc cum nullam aliam esse posse, nisi, quam nos κατ' ἐξοχήν vim vitae vocamus, facile quisque intelligit. Atque cum, si haec adest, vita adest, licet reliquarum partium C. H. vis vitae evanuerit: eam vim vitae κατ' ἐξοχήν nuncupare, non dubitamus.

§. XXXV.

§. XXXV.

Vires, quae ad respirationem et motum Sanguinis concurrunt, sunt
 1) *sensibilitas*, quae ob sanguinem sub quavis inspiratione diu rerenta in
 pulmonibus stagnantem, atque congestum efficit, vt ab itinere sanguinis,
 vt verbis Illustris a Haller vtar, per pulmones suppresso anxietas quaedam
 oriatur, quae nos compellit, vt ciamus in actionem vires expirationis; at-
 que, cum idem sub expiratione contingit; hoc ipsum necessitatem nouae in-
 spirationis nobis imponit, atque sic negotium respirationis determinat.
 II) *Irritabilitas, et sensibilitas Cordis, et Elasticitas, et irritabilitas, et*
sensibilitas Arteriarum, quippe quas motum sanguinis determinare, phy-
 siologia docet. Cum vires quae respirationem, et Circulum sanguinis de-
 terminant, constituunt vim vitalem (§. XXXIV.): facile intelligitur, Vires
 in hoc §pho recentitas esse vim vitae κατ' ἐξοχήν.

SCHOLION. Vis cordis irritabilis, si agit, vires arteriarum ad agendum
 determinat, atque sic principalis, atque primaria Causa motus sanguinis
 est. Vis vitae itaque κατ' ἐξοχήν cum sensibilitate; tum vi Cordis prae-
 cipue nitiur, adeoque Cor sedes eius primaria dici potest. (per princ.
 Phys.) Si itaque explicandum est, quomodo vis vitae agat: quomodo,
 et quando intendatur, vel remissius agat: sufficit ad actionem cordis re-
 spicere. Vnde adparet, ad actionem virium Arteriarum respicere opus
 non esse, quippe quae a cordis actione determinantur, atque modifi-
 cantur, quippe a qua actio earum maximam partem dependet.

§. XXXVI.

*Ea, quae de vi vitae in genere praedicata sunt, (Sect. I.): de vi vi-
 tae κατ' ἐξοχήν praedicari possunt.* Nam vis vitae κατ' ἐξοχήν est species,
 sub vi vitae generali, tanquam sub genere contenta, vti ex collatis §§. V.
 et XXXIV. et VI. et XXXV. elucescit. Cum vero ea, quae de Genere
 valent, de specie quoque praedicari possunt: ea omnia, quae de vi vitae
 in genere in sectione priore adferta sunt, de vi vitae κατ' ἐξοχήν praedi-
 canda erunt.

§. XXXVII.

Functiones vitales sunt effectus a vi vitae. Nam Functiones vitales
 sunt Respiratione, et motus sanguinis circulatorius (per princ. Phys.). Cum
 itaque vis vitae est complexus virium, quae respirationem, et Circulum
 sanguinis determinant (§. XXXIV.): luce clarius est, vim vitae esse causam
 functionum vitalium.

§. XXXVIII.

Motus sanguinis circulatorius, cum est effectus a vi vitae dependens (§. ant.); tum quoque est causa, cur vis vitae adsit, curque agat. Nam motus sanguinis circulatorius omnia, quae ad conservandam, & excitandam vim vitalem requiruntur, determinat. Ad vim vitae conservandam nervorum & fibrarum determinata structura & cohaesio requiritur. Nam structura partium & cohaesione sublata, tollitur irritabilitas & elasticitas, & sensibilitas earum (per princ. Phys.); adeoque & vis vitalis (§. VI.) iam vero determinata partium structura, & cohaesio a nutritione; haec vero a secretionem & delationem lymphae ad partes nutriendas; secretio vero & delatio lymphae nutritivae ad partes a motu sanguinis circulatorio dependet (per princ. Phys.). Adeoque motus sanguinis circulatorius determinatam partium structuram & cohaesionem determinat. Alterum requisitum ad vim vitae, teste Physiologia, conservandam, est influxus liquidi nervosi in nervosas & musculares partes. Sublato enim influxu eius: tollitur sensibilitas, atque irritabilitas diu superstes esse nequit (per princ. Phys.); adeoque nec vis vitalis sine fluidi nervi motu ad partes sensibiles, & irritabiles consistere potest (§. VI.). Iam vero influxus fluidi nervi secretionem eius; haec vero motum sanguinis circulatorium supponit (per Phys.). Hinc motus sanguinis influxum fluidi nervi in Partes sensibiles & irritabiles determinat. Tertium requisitum ad vim vitae est influxus sanguinis in partes musculares. Nam laesa vasorum, quae ad musculos sanguinem vehunt, permeabilitate, irritabilitas diu superesse non potest (per princ. Phys.); adeoque nec vis vitae, quae hac nititur (§. VI.). Iam vero motus sanguinis circulatorius efficit, ut sanguis per omnes partes C. H. distribuatur. (per princ. Phys.). Vides exinde, motum sanguinis circulatorium omnia, quae ad vim vitae conservandam requiruntur, determinare, adeoque vim vitae conservare. Cum vero id, quod vim vitalem conservat, est causa, cur vis vitalis adsit: patet, motum sanguinis circulatorium esse causam, cur vis vitalis adsit. Iam nobis ad alterum momentum demonstrationis nostrae progrediendum est, quod eo redit; *motum sanguinis circulatorium esse causam, cur vis vitae agat.* Motus sanguinis circulatorius omnes causas, quae vim vitae excitant, producit. Sanguis, quatenus cum impetu in cor irruit, est causa, cur irritabilitas cordis agat, unde actio elasticitatis, & irritabilitatis, & sensibilitatis Arteriarum posthac determinatur. (per princ. phys.) Cum itaque sanguis in cor impulsus irritabilitatem cordis, & mediante hac sensibilitatem, & Elasticitatem, & irritabilitatem Arteriarum ad agendum determinat; atque ex his
vis

vis vitae composita est (§. XXXV.): facile patet, sanguinem in Cor impulsū esse causam, cur vis vitae agat. Iam vero impulsus sanguinis in Cor motum sui praeuium supponit. Fac enim, motum nullum sanguinis fieri: fieri non poterit, vt per venas maiores in cor impellatur. Vides inde, motum sanguinis efficere, vt sanguis cum impetu in auriculas cordis impellatur, adeoque causam, quae efficit, vt vis vitae agat, producere. Altera causa, cur vis vitae agat, est propulsio sanguinis in pulmones. Nam, si sanguis ad pulmones propellitur, atque ob respirationem protraham congeritur: mole sua sensum anxietatis creat, necessitatem sequentis respirationis creaturam, & eo ipso sensibilitatem, ceu vim ad vim vitae referendam excitat. Cum vero propulsio sanguinis in pulmones motum sanguinis circulatorium supponit: patet motum sanguinis circulatorium alteram causam actionis vis vitae producere. Ex his obscurum esse nequit, motum sanguinis circulatorium omnes causas, per quas vis vita ad agendum determinatur, producere. Cum vero id, quod omnes causas, quae vim vitae ad agendum determinant, producit, est causa, cur vis vitae agat: facile patet, motum sanguinis circulatorium esse causam, cur vis vitae agat.

§. XXXIX.

Vis vitae est causa sui ipsius. Motus sanguinis circulatorius est causa, cur vis vitae adsit. Cum vero motus sanguinis circulatorius est effectus a vi vitae dependens (§. XXXVII.): effectus a vi vitae oriundus est causa, cur vis vitae adsit. Iam vero id, quod per effectum suum causam producit, cur adsit, est causa sui remota. Quid inde aliud consequitur, nisi vim vitae esse causam sui ipsius, eamque remotam?

§. XL.

Vis vitae, si agit, continuo causam generat, cur in posterum agat. Nam si vis vitae agit: motum sanguinis progressiuum determinat (§. XXXVII); motus vero sanguinis progressiuus est causa, cur vis vitae agat (§. XXXVIII.). Si itaque vis vitae agit: continuo causam generat, cur in posterum agat.

§. XLI.

Vis vitae se ipsam conseruat. Si quid efficit, vt causa sui perderet, atque conseruetur: id se conseruat. Cum itaque vis vitae est causa sui ipsius (§. XXXIX.): id efficit, vt causa sui perderet, atque conseruetur. Adeoque se ipsam conseruat. Pari ratione *actio vis vitae se ipsam conseruat.* Nam actio vis vitae continuo causam generat, cur in posterum adsit (§. XL.). Quod vero continuo causam generat, cur in posterum adsit: id se ipsum conseruat. Nonne igitur actio vis vitae se ipsam conser-

conferuat? Denique etiam ex his demonstrari potest, *vim vitae vitam conseruare*. Vis vitae enim se ipsam conseruat. Cum vero est caussa vitae (§. III.): facile patet, eam causam vitae conseruare. Id quod causam vitae conseruat: vitam conseruat. Nullum itaque dubium tibi suboriri potest, quin Vis vitae vitam conseruet.

§. XLII.

Atque ex his explicare potes, *cur vis vitae indefesso motu tot in anno diebus, tot in vita annis nunquam ferietur, neque vnquam lassetur? Cur vitiiis circa res sex non naturales admissis non admodum laesa, tam diu agat?* (§. XXXIX - XLI.).

§. XLIII.

Cum Respiratio est effectus a vi vitali dependens (§. XXXVII.): eum quoque tanquam caussa spectari potest, cur vis vitae adsit, curque agat. Nam respiratio est requisitum absolute necessarium ad motum sanguinis progressuum in Homine nato, & si deficit, pulmones collapsi sanguini, qui in eos ex corde dextro sese euacuare conatur, obicem ponunt; inde sanguis ex capite redux ante cor dextrum clausum stagnat; ex pulmonibus per venas pulmonales ad auriculam posteriorem remeare, eamque ad contractionem sollicitare nequit. Quid inde consequitur? Nonne actione cordis sufflaminata, ob sanguinem in eo accumulatum, & refluxum ex pulmonibus cohibatum motus per reliquas partes C. H. aeque, atque per pulmones cessare debet? Colligi inde iure potest, respirationem in Homine nato esse causam motus sanguinis circulatorii, sine qua non. Cum vero circulus sanguinis rationem in se continet, cur vis vitae persistat, atque agat (§. XXXVIII.): facile intelligitur, respirationem esse causam remotam, cur vis vitae adsit, curque agat. Nam caussa, quae determinat causam proximam effectus cuiusdam; huius est caussa remota. Atque ex his nexus, qui respirationem inter, & motum sanguinis intercedit, indissolubilis simul elucet, quo scilicet hae functiones ita in se mutuo influunt, vt respiratio motum sanguinis; hic vero respirationem (XXXVIII.) in Homine nato & determinet, & conseruet. Atque ex his simul veritatem propositionum perspicias: *Quamdiu scilicet respiratio manet: circulus sanguinis, & quae ab hoc dependet, vis vitae manet; & quamdiu circulus sanguinis manet: respiratio manet, si scilicet reliqua requisita ad vtramque functionem, scilicet organa illaesa, fluidi neruei influxus &c. adsunt.* Cumque vita est effectus a vi vitae dependens (§. III.): *haec tamdiu aderit, quam diu vis vitae adest, & cessabit, quam primum vis vitae agere desinit. Hinc tamdiu aderit, quamdiu motus circulatorius, & respiratio adsunt, & cessabit*

sabit, motu sanguinis, & Respiratione cessante. Porro languescente, atque imminuta admodum respiratione, & motu sanguinis circulatorio: vis vitae languescet, & respiratione ita intensa, ut celer, & frequens fiat, vis vitae intense ager aequae, atque in eo casu ubi motus sanguinis progressiuus acceleratur. Nam a praesentia causae ad praesentiam effectus, atque a quantitate causae ad quantitatem effectus valet consequentia. Atque his fida rerum magistra, experientia applaudit.

§. XLIV.

Cum vero circulus sanguinis est effectus a vi vitali dependens (§. XXXVII.): *tamdiu motus sanguinis circulatorius aderit, quamdiu vis vitae agit. Si vis vitae absolute intenditur: motus sanguinis celerior fit, atque intenditur; si vis vitae absolute remittit: motus sanguinis lentus erit, atque tardus. Sublata vero vi vitae: cessabit.* Etiam haec toto die vsus rerum comprobatur.

§. XLV.

Vis vitae est causa motus sanguinis & Respirationis (§. XXXVII.). Motus sanguinis vero & Respiratio sunt concausae vel proximae, vel remotae, vel praedisponentes omnium functionum C. H. (per princ. Physf. & §. XXXIV.). Cum vero ratio rationis est quoque ratio rationati: necesse est, ut *vis vitae κατ' ἐξοχήν sit causa omnium functionum C. H.*

§. XLVI.

Irritabilitas, & sensibilitas, & elasticitas modo minor, vel maior esse; modo magis, vel minus a causis suis determinatis excitari potest (per princ. Physf.). Cum vis vitae his viribus absoluitur (§. VI. XXXIV.): vis vitae modo minor, modo maior esse; modo magis, vel minus a causis suis excitari potest. Vnde patet, *vim vitae modo intense, modo remisse agere posse.*

§. XLVII.

Vi vitali absolute intensa: motus progressiuus sanguinis intenditur; adeoque & plurimae functiones C. H. quae ab hoc dependent. (§. XLV.). Nam vis vitae est causa motus sanguinis (§. XXXVII.). Cum vero, quo maior est causa; eo maior eius est effectus: facile patet, motum sanguinis intendi oportere, vi vitae absolute intensa. Cum vero motus sanguinis est causa functionum: facile patet, in eo casu, ubi hic intensior est, functiones C. H. intensas esse oportere! Iam vero in casu, ubi vis vitae intenditur, motus sanguinis intenditur. Ergo in casu, ubi vis vitae intenditur; functiones C. H. intensae esse debent.

D

SCHOLIUM.

SCHOLIION. Sed, cur vim vitae absolute intensam esse oportere, statuimus? Sunt casus, vbi vis vitae intensa est, licet motus sanguinis non sit celerior, e. g. in Plethora, & spissitudine sanguinis. Necessaria itaque fuit restrictio, quod vis vitalis absolute & sub ratione vis inertiae augeri debeat. Fac, enim, vim vitae relatiue intendi respectu resistentiae: motus sanguinis non intenditur. Porro dubium hic remouere debemus, quod quam facile nasci possit. Scilicet, motu sanguinis aucto, plurimas tantum ex functionibus, quae ab eo dependent, augeri diximus. Cum motum sanguinis causam omnium functionum esse, adseruimus; & causa aucta, effectus omnes eius augeri debent: obici nobis posset, motu sanguinis aucto, omnes functiones augeri oportere? Verum enim vero sunt quaedam functiones C. H. ita comparatae, vt motum sanguinis determinatum, neque nimis tardum; neque iusto celeriore aequae, ac robur solidorum requirant. Cum vero vtrumque sub motu sanguinis celeriori locum non inuenit: tantum abest, vt sub eo intendantur; vt potius languescant. Quid? quod motus sanguinis progressiuus sit tantum ratio insufficientis quarundam functionum? In quo casu hae a motu sanguinis progressiuo parum, vel nihil intendi possunt. Vt taceam, a motu sanguinis celeriore causas generari posse, per quas functionis vigor imminuitur?

§. XLVIII.

Vi vitae absolute remissae agente: motus sanguinis progressiuus, & omnes functiones, quae ab eo dependent, remittant, oportet (§. ant.). Nam contrariorum contraria est ratio.

SCHOLIION. Sunt casus vbi vis vitae remissius agit, licet motus sanguinis non modo non tardior sit, verum etiam celerior fiat. Fac, plethoricum per Haemorrhagiam vel naturalem, vel artificialem determinatam sanguinis quantitatem effundere: vis vitae, siue actio cordis tam intensa esse desinit, quam quidem ante fuit. Sed celeritas sanguinis augetur. Vnde patet, vim cordis relatiue ad resistentiam remittere posse, licet motus sanguinis non modo non imminuatur; verum etiam augeatur. Necessarium itaque esse duximus, addere, vim vitae non relatiue respectu massae Humorum; sed absolute remittere oportere, si motus sanguinis imminui debet.

§. XLIX.

Vis vitae, si intenditur, vel remittit; est causa morborum. Quodsi autem in determinato gradu agit: est ratio sanitatis. Demonstrauimus, quod, si vis vitae intenditur, motus sanguinis progressiuus, & tantum non omnes, quae ab eo dependent functiones intensae sunt (§. XLVII.); contra in casu, vbi vis vitae languescit, omnes functiones lan-

languidae sint, atque remissae. Quis vero est, qui neget, functiones C. N. siue gradum excedant, siue languide peragantur, morbos constituere? Quid enim morbus aliud est, nisi status C. H. viui, vbi functiones ad eius conseruationem non consentiunt? Et nonne functiones exacerbatae, & remissae ad destructionem potius, quam ad conseruationem corporis tendunt? Itaque, siue vim vitae vltra modum, vel iusto remissius agentem tibi concipias: morbum ab eo determinari, tibi concipias, oportet. Quodsi autem vis vitae in gradu determinato agit: est ratio sanitatis. In statu sanitatis omnes functiones in determinato gradu, moderateque perfici debent (per princ. Phys.). Cum effectus omnis causae suae aequalis est: causa, a qua functiones C. H. pendent, in determinato gradu agere debet. Iam vero causa, a qua omnes functiones dependent, est vis vitae (§. XLV.). In statu itaque sano hominis vis vitae determinato gradu, moderateque agere debet. Ex quo facile adparet, sanitatem, quamdiu vis vitae moderate agit, saluam esse, atque integram oportere, & vim vitae in determinato gradu agentem tanquam rationem sanitatis spectari posse.

SECTIO III.

DE ACTIONE VIS VITAE SALVTARI
IN MORBIS.

§. I.

Vis vitae est ratio, cur morbi soluantur, si intense agit. Functiones C. N. causas morborum possibiles continuo ex corpore remouent, atque sic morbos praecauent. Si ad actionem cordis & Arteriarum respicimus: per hanc spissum sanguinem resolui, atque humores ad putredinem pronos ab ea custodiri, atque acrimoniam humorum praecaueri, Physiologia duce, atque magistra intelligimus. Respirationem iter sanguinis per pulmones, refluxum sanguinis a capite expedire, tenuem sanguinem condensare, spissum resolueri, sanguinis per viscera abdominalia lente moti gradum accelerare, digestionem, atque excretionem aluinam, & vrinae actione diaphragmatis promouere, Physiologia docet. Quid de excretionibus naturalibus dicam, quippe quae humores abundantes, particulas eorum acres, atque ad putredinem in vtegram massam humorum disponent continuo ex corpore expellunt? Quid ex his clarius patet, quam in statu naturali functiones C. H. semina morborum destruere? Fac vero,

functiones C. H. per suas causas intendi: effectus ab iis dependentes maiores erunt. Nam, quo maior est causa: eo maior est effectus. Iam vero inter effectus functionum iure id refertur, quod causas morborum possibiles ex corpore arceant. Si igitur functiones corporis intenduntur: valide causas morborum resistent, easque e medio tollant oportet. Cum vero id, quod causas morborum tollit, eos soluit (per princ. Path.): nulum dubium est, quin functiones C. H. si in maiori gradu perficiuntur, morbos solvere possint. Cum vero vis vitae, si intense agit, est ratio, cur functiones gradu intensiore fiant (§. XLVII.); & ratio rationis est ratio rationati: facile intelligitur, vim vitalem, si intensius agit, solvere morbos posse.

§. LI.

Praeter has vero solutiones morborum, quas functiones C. H. auctas ad certum gradum esse, euicimus; aliae adhuc sunt. Pathologia scilicet teste, dantur morbi, qui, si aliis morbis superueniunt, eos solunt salutariter. Hos solutares vocant Medici. Hi vel dependent a morbo soluendo, atque in hoc casu sunt symptomata eius; vel minus; atque tum vel a causa quadam communi dependent, vel alio quocunque modo admissis causis eos determinantibus generantur. Siue itaque morbus quidam salutaris fuerit symptoma morbi soluendi; siue a causa communi quadam oriatur: vis vitalis rationem eius in se continere potest. Fac, morbum salutarem a causa, quae communis cum morbo ei est, vel alio quocunque modo ortum esse, atque causam hanc communem vim vitalem intense agentem esse, ut hoc possibile (§. L.) demonstrauius: in hoc casu vim vitae morbum salutarem produxisse, luce clarius est. Pone, morbum salutarem esse symptoma morbi, atque morbum, cuius symptoma est, a vi vitae vel intense, vel remisse agente dependere; etiam in hoc casu vis vitae erit causa morbi salutaris, licet remota. Nam causa causae est causa causati. Imo in casu, ubi morbus salutaris alio modo a causis suis determinatur: vis vitae causa eius esse potest. Fieri enim potest, ut vis vitae, quatenus vel intense, vel remisse agit, causam eius constituat. Ex his facile adparet, *possibile esse, ut vis vitae sit causa morborum salutarium*. Infra ex exemplis patebit, vim vitae reuera esse causam morborum salutarium.

§. LII.

Vis vitae efficaciam morbi vel ex parte, vel ex toto infringit. Facile quisque mihi concedet, in morbis esse vim vitae. Nam in morbis est vita; adeoque & ratio vitae adsit, oportet. Vis vitae vero ut vis concipi potest, quae ad conseruationem vitae tendit (§. XLI.). Morbi vero tanquam

quam vires concipi possunt, quae ad destructionem vitae tendunt (per Path.). In aegrotis itaque duae vires e diametro sibi oppositae, vis scilicet vitae, & morbus coëxistunt. Quodsi autem duae vires sibi oppositae simul agunt: vna alterius efficaciam vel ex parte, vel ex toto infringit (per pr. Phys.). Dubium itaque tibi esse non potest, quin vis vitae efficaciam morbi vel ex parte, vel ex toto infringat.

§. LIII.

Si vis vitae est aequalis morbo: neque effectus a vi vitae dependentes, neque ii, qui a morbo dependent, locum obtinebunt. Nam si duae vires adsunt, directe sibi oppositae, & aequales: hae sese destruant, neque effectus oriri potest. In hoc itaque casu neque conseruatio, neque destructio vitae erit possibilis (§. ant.). Neque adeo solutio morbi expectanda erit, quippe quae a vi vitae expectari posset (§§. L. LI.). Necessesse itaque est, vt tunc aeger in maximo discrimine versetur. Nam morbus perdurat in eadem vehementia, atque in causam noui morbi degenerare potest.

SCHOLIION. Aestumatur hic casus, si status morbi adest. In hoc enim maximum est vitae periculum, morbusque neque increfcit, neque decrefcit (per princ. Path.).

§. LIV.

Si vis vitae in morbis languescit, & a gradu, in statu sanitatis consueto remittit: metus est, ne morbus lethalem euentum nanciscatur. Si enim duae vires oppositae sibi sunt, sed inaequales: effectus a vi maiori praeualent. Si itaque vis vitae in morbo fuerit minor: morbi efficacia in corpore destruendo increfcit, morbusque lethalem euentum sortitur.

SCHOLIION. Obuius est hic casus in morbis, in quibus functiones vitales, & reliquae vel valde imminuuntur, vel multae plane cessant. Cum enim vis vitae est causa functionum: hae, si valdopere imminutae sunt, vel multae earum penitus destructae: signa vis vitae valde languescentis, & in multis partibus penitus sublatae nobis exhibent. Nam a quantitate effectus ad quantitatem causae, & ab absentia eius ad absentiam causae §. V. C. Cum iudicio practicoꝝ exacte conuenit haec propositio, qui respirationem parnam, altam, sublimemque, atque in aequalem; pulsumque debilem, rarum, paruumque, intermittentem in morbis merito damnant.

§. LV.

Quo maior vero vis vitae in morbis est, & actio eius ad determinatum usque gradum agit: eo maior spes est, fore, ut morbus salutariter solvatur. Quo magis enim vis vitae viget; eo maior spes est, eam a morbo haud facile imminutum iri. Cum vero vis vitae continuo agit (IX.); atque, si ad determinatum gradum intenditur; morbum salutariter solvere potest (XLIX.): in casu, ubi vis vitae in morbo viget, salutaris solutio sperari potest.

SCHOLIUM. I. Necessarium esse, iudicauimus, adicere, quod vis vitae ad determinatum usque gradum intendi debeat. Nam si vis vitae a morbo ita intenditur, ut pulsuum numerus in minuto primo ad CXXX - XL. adscendat: homo moritur, quemadmodum praecedentem habemus Illustrationem a Haller in primis lineis p. 84.

SCHOLIUM. II. Aestimari hic casus potest, si functiones vitales, & reliquae plurimae intensae esse, obseruantur. Nam cum hae a vi vitae dependent (§. XXXVI.): si intensae sunt; signa vis vitae intensae nobis exhibent. Nam a quantitate effectus ad quantitatem causae V. C. Hinc respiratio magna, celer, & frequens, fortis, plena, profunda; pulsus celer, & frequens, & fortis suo modo spem salutaris solutionis morbi faciunt.

§. LVI.

Vi vitae solutiones morborum therapeuticae nituntur. Solutiones morborum therapeuticae sunt, quae fiunt per remedia, & medicamenta. Cum vero omnes morbi ad functiones C. H. vel deficientes, vel imminutas, vel intensas reduci possunt (per princ. Pathol.): solutio morborum triplex erit, atque vel fiet per functionum absentium restitutionem, vel languescentium augmentum, vel exacerbatarum imminutionem. Mediorum itaque, per quae solutiones fiunt, triplex quoque modus agendi erit, atque vel functiones deficientes restaurabunt, vel languidas augebunt, vel intensas imminuent. Atque in omnibus his casibus viribus C. H. opus est. Nam hae sunt causae functionum (per princ. Physiol.). Cum vero effectus restitui nequit, nisi restituta causa; neque augeri, neque imminui, nisi aucta, vel imminuta causa eius: patet, functiones restitui non posse, nisi restitutis, vel excitatis viribus, per quas perficiuntur; neque imminui, neque augeri, nisi hae augeantur, vel imminuantur. Adeoque Remedia, & medicamenta vires C. H. vel excitent, vel augeant, vel imminuant, oportet. Cum vero vires, per quas functiones C. H. fiunt, vim vitae con-

constituunt (§. V.): necesse erit vt medicamenta, & remedia vim vitae vel excitent, vel imminuant, vel augeant. Vnde apparet, ad actionem medicamentorum vim vitae requiri. Cum vero actione medicamentorum nititur solutio morborum therapeutica: ad hanc vim vitae requiri patet.

§. LVII.

Cum itaque vis vitae morbos salutariter soluit (§. L. LI.), & efficaciam eorum infringit (§. LII.), & ad solutiones morborum therapeuticas concurrat (§. ant.): nemo erit, qui salutarem eius in morbis actionem in dubium vocet.

§. LVIII.

Cum vis vitae esse causam morborum salutaris solutionis potest (§. L. LI.): operae precium facturos nos esse, iudicamus, ex observationibus casus quosdam enarrare, ex quibus, vires cordis & aliarum partium, quae ad vim vitae referuntur, per morbum, vel causam, vel symptomata eius excitatas morbos salutariter soluere, demonstratur.

§. LIX.

Si materia acris; si stimulus, vti sanguis, maiori quantitate, & impetu cordi adplicatur; si spasmus periphericus, si inflammatio, si obstructio, si stasis adest: vis vitae intenditur; motus sanguinis circulatorius augetur, atque per hunc materia acris per excretionem naturales auctas euacuatur; obstructions referantur, inflammationes discutuntur, spasmus periphericus tollitur.

§. LX.

Si a materia acris, si a Plethora, si a spissitudine sanguinis febris oritur: per excretionem naturales sub paroxysmo febris remittente subortas materia acris eliminatur; plethora imminuitur; spissus sanguis per arteriarum actionem intensam resoluitur, atque sic causa febris sub paroxysmo febrili subacta, paroxysmus soluitur.

§. LXI.

Si Plethora adest: haec, si commouetur, cor ad vegetiores contractiones sollicitat, vnde celeritas sanguinis aucta congestiones ad certa loca determinat. Inde Haemorrhagia, per per quam Plethora soluitur.

§. LXII.

§. LXII.

Materia maligna exanthematica, per M. H. diffusa, per modum irritationis vim vitae intendit, & febrem inducit, per quam humores ad perimetrum, atque cum his materia exanthematica deponuntur, atque euacuantur.

§. LXIII.

Si variolae iam in perimetrum corporis effunduntur: vis vitae intenditur; oritur febris, quae facit, vt variolarum regressio impediatur.

§. LXIV.

Fit saepe, vt in morbis exanthematicis admittantur causae spasmi peripherici, per quem materia exanthematica ad interiora propellitur. Partim ab irritatione, partim a spasmo peripherico oritur febris, per quam exanthemata iterum restituantur.

§. LXV.

Si quis frigis admittit liberalius ad corpus: materia perspirabilis ad interiora propulsa, per vires vitae vel ad nares, vel ad Intestina, seu loca secretoria analogia iis, quae in cute sunt, deponitur; oritur inde coryza, Phlegmatorrhagia, vel diarrhoea, per quam noxia haec materia euacuatur.

§. LXVI.

Sufficiant haec! Cum de conseruanda & excitanda vi vitae in morbis in Therapia satis, superque agitur: actum ageremus, si haec hic repetere, vellemus.

T A N T V M.

Ua 4235

ULB Halle

3

001 500 996

sb

2

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
SALVTARI
VIS VITAE IN MORBIS
ACTIONE.

PRAESIDE
VIRO ILLVSTRI, EXCELLENTISSIMO ATQVE EXPERIENTISSIMO
DOMINO
D. PHILIPPO ADOLPHO BOEHMERO

MED. ANAT. ET CHIRVRG. P. P. ORDINAR.
ACADEM. CAESAR. NAT. CVRIOS. ITEMQVE IMPERIAL. PETROPOL. ET REG.
BEROL. SCIENT. SODALI

PATRONO, FAVTORE ET PRAECEPTORE
OMNI HONORIS CVLTV PROSEQVENDO

PRO
G R A D V D O C T O R I S
SOLLEMNITER CONSEQVENDO

DIE IVLII c^oclcc LXIV.

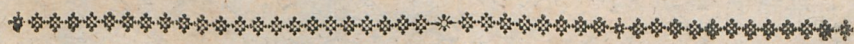
H. L. Q. S.

PVBLCIE DISSERT

AVCTOR

CAROLVS EPHRAIM THALHEIM

CONSTADIO - SILESIVS.

HALAE AD SALAM,
EX OFFICINA BEYERIANA.

